

Ajanlaskumme ensimmäisten vuosisatojen aikana merkit asutuksesta ovat Kurkijoen pitäjän alueelta vähäisiä.

Viikinkiajan alussa, noin vuonna 800 jKr, Kurkijoelle saapuu löydöistä päätellen asutusta läntisestä Suomesta. Tästä lähtien on useissa pitäjän rantakylissä varmuudella asuttu yhtäjaksoisesti 1900-luvulle asti.

Ilmeisesti 1200- luvulla Kurkijoesta muodostui ortodoksinen seurakunta ja suurpitäjä, joka käsitti vielä 1600-luvulle asti laajat alueet, mukaan luettuna myöhemmät Hiitolan, Jaakkiman, Lumivaaran, Uukuniemen, Parikkalan, Saaren ja Simpeleen pitäjät. Vuonna 1323 solmitun Pähkinäsaaren rauhan raja sivusi Kurkijokea, ja aika oli monella tavalla rauhatonta.

1600-luvulla Kurkijoesta muodostettiin kreivikunta ja sen keskus Loppotti sai kaupunkioikeudet. Seuraavan vuosisadan alussa alue joutui jälleen Venäjän valtaan.

1800- luvun alussa Karjala palautettiin jälleen muun Suomen yhteyteen ja vuosisadan loppupuolella talonpojat saivat ostaa maansa taas omistukseensa. Suomen itsenäistymisenkään vuonna 1917 ei tuonut suuria muuttoksia Kurkijoen asukkaiden arkipäiväiseen elämään, eivätkä vuoden 1918 taistelut ulottuneet alueelle.

Sen sijaan toinen maailmansota toi Kurkijoen asukkaille koko vuosituhantaisen historian suurimman muuttokseen, kun yli 10.000 kurkijokelaista joutui jättämään kotinsa ja alueen väestö vaihtui täydellisesti. Näistä evakoista suurin osa, n. 6.500 henkeä sijoitettiin Loimaalle ja lähikuntiin.

Kurkijoki - Museo
Kojonperäntie 446 - 32260 Kojonperä
Kurkijoki- säätiö / Kurkijokelainen
Koulukuja 7 - 32200 Loimaa
Puh. 050 521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Esitteen toimittanut: Kurkijoki-säätiö / Museotoimikunta v. 2009

Kurkijoki - Museo

**KÄYNTIOSOITE: Kojonperäntie 446
32260 Kojonperä**

POSTIOSOITE: Kurkijoki - säätiö / Kurkijokelainen
Koulukuja 7 - 32200 Loimaa
Puh. 050 521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Museo on kesällä v. 2009 avoinna seuraavasti:
Kesä-, heinä-, ja elokuussa sunnuntaisin klo 12 - 16.

Huom! Juhannussununtaina suljettu. Kurkijoen pitäjäjuhlien aikana 8.8.2009, museo on avoinna vain lauantaina, klo 12-16.

Muina aikoina sopimuksen mukaisesti
Pääsymaksut: Aikuiset 2 eur.
Lapset (alle 12 v.) 1 eur
Yli 10 hengen ryhmiltä alennus 20%.
Asiantuntijaopastukset aukioloaikojen ulkopuolella 10 eur /ryhmä.
Opastuksen hintaan lisätään pääsymaksut.

Eino Vepsä puh. 0400 875 211
Antti Eklund puh. 050 342 6608

Kurkijoki - Museon esittely

Laatinut: Eino Vepsä, 11.5.1998

Museon esineistö ja asiakirjat tuovat meidän katseltavaksemme Laatokan luoteiskulman rantapitäjän elämää 1800-luvulta aina viimeiseen pois lähtöön saakka, joka tapahtui syyskuussa 1944, sekä sen jälkeisistä evakkoajoista täällä Loimaan talousalueella.

Museon syntyajatuksia on lausuttu Kurki-säätiön toimesta 1970-luvun loppuvuosina, josta lähtien esineistöä on koottu. Kurkijoen pinta-ala oli 537 neliökilometriä, rantaviivaa oli satoja kilometrejä ja asukkaita juuri ennen toisen maailmansodan syttymistä oli 14.800 henkeä, joista n. 6.500 muutti Loimaan seudulle.

Kurkijoki oli Karjalan vilja-aitta. Siellä oli toiminnassa samanaikaisesti viisi maataloudellista oppilaitosta, joten voidaan hyvällä syyllä sanoa Kurkijokea edistykseksi maatalouspitäjäksi. Tärkein näistä oppilaitoksista oli Kurkijoen Maanviljelyopisto, joka oli perustettu 1800-luvun lopussa.

Kuvassa Elisenvaaran asema joka tuhoutui pommituksessa (Kurkijoki-säätiön kokoelmat)

Kurkijoen kirkko
(Kurkijoki-säätiön kokoelmat)

Vanhin merkintä Kurkijoesta on historian aikakirjoissa vuodelta 1393, jolloin ruotsalaiset olivat valloittaneet seudun ja hävittäneet sekä polttaneet siellä olleen ortodoksisen kirkon. Seutu oli jo tuolloin tiheästi asuttua ja vaurasta. Myös kuvassa oleva Kurkijoen kirkko poltettiin 1990-luvun puolivälissä, juuri kun suomalaiset talokolaiset olivat sitä korjaamassa.

Kurkijoen historiaa pähkinänkuoressa

Ensimmäiset asukkaat ovat asettuneet Kurkijoen alueelle jo varhain kivikaudella, useita tuhansia vuosia ennen ajanlaskumme alkua. Pitäjästä tunnetaan melko runsaasti tuon aikaisia esinelöytöjä, mutta varmoja merkkejä kiinteästä asuinpaikasta on toistaiseksi tiedossa vain yhdestä kohteesta.

Tunnetuin löytöpaikka on Kuuppalan Kalmistomäki, jolla on asuttu poikkeuksellisen pitkään, ehkä jopa viitisen tuhatta vuotta aina Kristuksen syntymän jälkeiseen aikaan asti.

Elisenvaaran seutu muodosti Kurkijoen suurimman asutuskeskuksen. Tämä neljän radan risteysasema oli koko kaakkoisen Suomen suurin asema ja työllisti noin kolmesataa rautatieläistäkin.

Elisenvaarasta lähtivät radat Viipuriin, Sortavalaan, Savonlinnaan ja Lappeenrantaan. Tämä rata valmistui viimeisimpänä v. 1937.

Kurkijoella oli kaksi kirkkoa, joista luterilaisen seurakunnan kirjoissa oli 95 % väestöstä, ortodokseja oli 5 %.